Inspirationskatalog

Det tobaksforebyggende arbejde i Fredericia Kommune

Fredericia Kommune, maj 2018

Indledning

Sundhedsstyrelsen har med udgangspunkt i WHO's rammekonvention "Framework Convention on Tobacco Control" fastslået i deres forebyggelsespakke om tobak (2018), at de centrale elementer i det tobaksforebyggende arbejde er:

A) Fremme af rygestop

B) Fremme af røgfri miljøer

C) Forebyggelse af rygestart

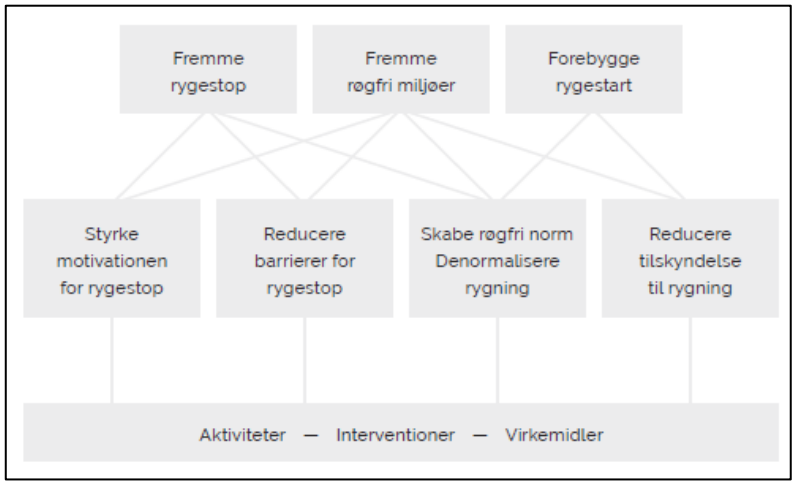

Den største effekt af det tobaksforebyggende arbejde ses, når der iværksættes indsatser på flere niveauer, og de samtidigt er omfattende og flerstrengede. Det anbefales dermed, at Fredericia Kommune igangsætter initiativer, der er målrettet alle tre centrale elementer.

Dette inspirationskatalog vil tage udgangspunkt i de tre centrale elementer og komme med forslag til ideer inden for hver element. Inspirationskataloget vil desuden i høj grad være inspireret af Sundhedsstyrelsens opdaterede forebyggelsespakke om tobak fra 2018. Indsatserne herfra vil være inddelt efter Sundhedsstyrelsens kategorisering:

Grundniveau: Indsatserne kan oftest implementeres inden for den eksisterende kommunale opgaveløsning, og kommunen vil have naturlig adgang til målgruppen og arenaer i indsatsen.

Udviklingsniveau: Kommunen har typisk færre erfaringer med denne type indsatser, og der vil typisk være brug for udvikling af nye kompetencer eller indgåelse af partnerskaber for at løfte anbefalingerne.

Indsatserne kan udføres med stor forskel i kvalitet, hvilket har indflydelse på effekten. Det er derfor ikke alene vigtigt at gennemføre indsatserne, men det er også vigtigt at have fokus på, hvordan opgaven løftes.

Fremme af rygestop

Rygestoptilbud til rygere og dermed behandling af tobaksafhængighed har både stor betydning for den enkelte ryger, men det har også en betydning for forebyggelsen af rygestart hos børn. Dette skyldes blandt andet, at børn og unge i mindre grad vil opleve rygning i deres omgivelser i takt med, at andelen af voksne rygere falder.

En målrettet rygestopindsats, hvor rygestoptilbuddet tager hensyn til rygernes forskelligheder fx tobaksafhængighed, alder og socioøkonomiske forhold kan desuden bidrage til at udligne den sociale ulighed i sundhed på tobaksområdet.

Ifølge sundhedsprofilsundersøgelsen 2017, så ønsker 71,5% af dagligrygerne i Region Syddanmark at stoppe med at ryge. 39,6% af disse borgere ønsker hjælp eller støtte til rygestop, det er dog kun 6,8%, der har planlagt et rygeophør inden for den næste måned.

Tema	Indsats	Beskrivelse	Note	SST kategori
Rygestoptilbud	Fredericia Kommunes fremadrettede rygestoptilbud	Ud fra den udarbejdede business case kan omfanget af Fredericia Kommunes kommende rygestopindsats drøftes jævnfør målet i Røgfri Fremtid, om at nedbringe antallet af rygere fra 20,3% i 2017 til 5% i 2030. Relevante overvejelser: Omfang – hvor mange borgere skal hvert år kunne deltage i et rygestoptilbud? Individuelle / hold tilbud? Rygestoptilbud til unge? Differentieret rygestoptilbud til rygere og storrygere? Tilskud til rygestopmedicin? Nuværende rygestoptilbud: -”Kvit det skidt” (individuelt rygestoptilbud til storrygere med tilskud til rygeafvænningsprodukter) -Samarbejde med apotekerne om rygestopforløb (både individuelle- og holdtilbud. Holdtilbudene er dog ikke blevet oprettet de sidste par år pga. manglende tilmelding) -GenoptræningsCenteret tilbyder rygestopforløb som en del af deres sundhedssamtaler	”Kvit det skidt” har en meget flot succesrate. 80% af de borgere, der gennemfører forløbet er røgfri ved afslutning. Ifølge business casen, så var prisen pr. succesfuldt rygestop i 2016 i Fredericia: 10.829 kr.	

		Det anbefales, at kommunen tilbyder fleksible rygestoptilbud for alle borgere, som ønsker at holde op med at ryge. Kommunen bør som minimum tilbyde gruppebaseret rygestoprådgivning. Et fleksibelt tilbud indeholder desuden mulighed for, at borgere med særlige behov kan tilbydes forløb i mindre grupper eller individuel rådgivning.		Grundniveau
		Kommunen bør sikre, at borgerne kan begynde i rygestopforløb få uger efter, at de er blevet henvist eller har udtrykt ønske om at deltage.	I "Kvit det skidt" kontaktes alle borgere inden 5 hverdage.	Grundniveau
		Der er evidens for at brug af rygestopmedicin øger rygestopraten, når rådgivning og medicin kombineres. Der er ligeledes evidens for, at helt eller delvist betalt rygestopmedicin øger andelen, der forsøger sig med et rygestop og dermed øget stopraten	Ifm. "Kvit det skidt" tilbydes der helt betalt rygestopmedicin. Kommunen modtager tilskud til rygestopmedicin i 2018 og 2019 (se business case)	Grundniveau
		Der kan evt. benyttes økonomiske incitamenter til gravide for at deltage i rygestoptilbud ex. gavekort eller muligheden for at vinde en præmie i forbindelse med rygestop.		Udviklingsniveau
		Andre tilbud til rygestop (kan bruges som supplement til det kommunale tilbud): E-kvit – rygestop app til voksne https://ekvit.dk/ XHALE - rygestop app til unge http://xhale.dk/ stoplinien.dk		
Fremme af rygestoptilbud	Udbygning af samarbejde internt	Kommunen kan udbygge samarbejdet internt med relevante afdelinger (jobcenter, børne- og ungeforvaltning, ældreplejen, den kommunale tandpleje mv.), så borgere systematisk spørges	Kommunale frontmedarbejdere er tidligere i forbindelse	Grundniveau

	om henvisning til rygestoptilbud	ind til deres rygevaner og tilbydes henvisning til rygestoptilbud i kommunen. VBA-metoden kan her anvendes (Very-Brief-Advice). Erfaringer fra både ind- og udland peger på, at dette er en effektiv måde at rekruttere og henvise til rygestop på. Metoden tager kun 30 sek. at bruge. E-læringsprogram: http://www.vba-hospital.dk/	med "Kvit det skidt" blevet informeret om VBA-metoden. Det erfares, at dette med fordel vil kunne blive genopfrisket. (bilag 1)	
	Samarbejde med hospitaler om henvisning til rygestoptilbud i kommunen	Kommunen kan samarbejde med somatiske og psykiatriske hospitaler, hospitalsenheder og/eller afdelinger, der behandler kommunens borgere, om 1) systematisk identifikation af borgere, der er ønsker at holde op med at ryge, og 2) henvisning evt. elektronisk til kommunalt rygestop. Indsatsen kan med fordel ske i samarbejde med andre kommuner i hospitalets optageområde.	I forbindelse med "Kvit det skidt" er der oplevet udfordringer ift. opnåelse af dette. (bilag 1) Men Sygehus Lillebælt har netop meldt ud, at fra slutning af 2018 skal ALLE patienter spørges ind til tobak vha. VBA-metoden og henvises elektronisk til et kommunalt rygestoptilbud. Det er derfor vigtigt, at kommunen har kapacitet til at tage imod de mange kommende henvisninger.	Grundniveau
	Samarbejde med almen praksis om henvisning til	Kommunen kan samarbejde med almen praksis om 1) systematisk identifikation af borgere, der ønsker at holde op med at ryge og 2) henvisning evt. elektronisk til kommunalt rygestop. Der bør være	(bilag 1)	Grundniveau

	rygestoptilbud i kommunen	særligt fokus på henvisning ved rådgivning af kvinder, der ønsker at blive gravide og af gravide, der ryger.		
	Samarbejde med privatpraktiserende tandlæger og tandplejer	Kommunen kan samarbejde med privatpraktiserende tandlæger og tandplejer om 1) systematisk identifikation af borgere, der ønsker at holde op med at ryge og 2) henvisning evt. elektronisk til kommunalt rygestop.	(bilag 1)	Udviklingsniveau
	Markedsføring af rygestoptilbud til borgerne	Kommunen kan markedsføre rygestoptilbud med henblik på at øge andelen af kommunens borgere, der deltager i et rygestoptilbud. Kommunen kan desuden bruge materiale fra nationale kampagner på tobaksområdet og formidle relevant information til borgerne via de kommunale platforme (sociale medier, hjemmeside, sundhedshuset, skoler osv.), aviser eller events. Inspiration: I Vejle og Kolding Kommune har man bl.a. haft succes med at markedsfører deres rygestoptilbud (holdundervisning med tilskud til rygeafvænningsprodukter) ved at søge efter testpersoner til rygestoptilbud (avisoverskrift: Testpersoner til rygestop søges)	”Kvit det skidt” og apotekernes tilbud annonceres ca. 2-3 gange om året i lokale aviser. Disse tilbud står ligeledes på kommunens hjemmeside. På kommunens hjemmeside under ’Rygestophjælp til unge’ linkes der til XHALE, som er en elektronisk rygestop app til unge. På hjemmesiden linkes der ligeledes til Stoplinien og appen E-kvit.	Grundniveau
	Markedsføring af rygestoptilbud målrettet hospitaler og almen praksis	Kommunen kan markedsføre rygestoptilbud overfor hospitaler og almen praksis, fx ved hjælp af materialer eller tilbud om præsentationer til møder, temadage mv. Målet er at styrke samarbejdet og øge viden hos personalet om kvaliteten i og effekten af kommunens rygestoptilbud samt oplyse om, at	”Kvit det skidt” er tidligere blevet nævnt på de lokale PLO-møder.	Grundniveau

		rygestop understøtter behandlingsresultater, og at flertallet af rygere ønsker at holde op med at ryge. Markedsføringen kan med fordel foregå i samarbejde mellem flere kommuner i hospitalers optageområde og kan rettes mod flere niveauer i det regionale sundhedsvæsen, herunder regionen, hospitalsledelser, specifikke hospitalsafdelinger, regionale PLO-organiseringer eller praktiserende læger.		
	Opsøgende rekruttering til rygestoptilbud	Kommunen kan gennemføre opsøgende indsatser i arenaer, hvor målgrupper, som af forskellige årsager kan have vanskeligt ved selv at opsøge de kommunale tilbud, færdes. Målgruppen kan være unge på ungdomsuddannelserne (særligt erhvervsskoler) og produktionsskoler, gravide, der ryger, og deres partner, borgere i udvalgte boligområder, udviklingshæmmede, indsatte i fængsler, psykisk syge, hjemløse og andre socialt udsatte borgere. Det kan overvejes at etablere udgående rygestoptilbud, der tilgodeser de specifikke gruppers særlige behov. Indsatsen kan tænkes sammen med indsats for at markedsføre rygestoptilbud til samme målgrupper.	Vi har haft en rygestopkoordinator til stede på SOSU-skolen, men ellers har der ikke været opsøgende arbejde på ungdomsuddannelserne. Fagafdelingerne i kommunen er informeret om vores tilbud. Rygestopkoordinatoren i ”Kvit det skidt” er også ansat 10 timer om ugen i Helhedsplanen.	Grundniveau
	Opsporing af gravide der ryger via eksterne samarbejdspartnere	Kommunen kan etablere samarbejde med fx apoteker og jordemodercentre omkring opsporing og henvisning af gravide, der ryger, til rygestoptilbud i kommunen eller til et af de nationale rygestoptilbud.		Udviklingsniveau
Andet	Samtale om tobak ved sundhedsplejerskens hjemmebesøg i barnets første leveår	Sundhedsplejersken kan drøfte forældres evt. rygning og barnets udsættelse for tobaksforurenet luft ved hjemmebesøg og andre kontakter med familier med spæd- og småbørn. Sundhedsplejersken kan henvise til rygestoptilbud.		Grundniveau

Fremme af røgfri miljøer

Understøttelse og fremme af etableringen af røgfri miljøer er med til at begrænse borgernes udsættelse for tobaksforurenet luft og derved bidrager røgfri miljøer til at mindske risikoen for sygdomme, som forårsages af passiv rygning som eksempelvis udviklingen af kræft, hjerte-kar-sygdomme og luftvejssygdomme, som fx astma. Røgfri miljøer bidrager derudover til denormalisering af rygning og forebygger derigennem både rygning blandt børn og unge og tilbagefald hos tidligere rygere, fordi de i mindre grad oplever rygning i deres hverdag. Det bidraget ligeledes til, at rygere nedsætter deres forbrug.

Det er i denne sammenhæng vigtigt, at man skelner mellem de to bærerne elementer: røgfri skole/arbejdstid og røgfri matrikler. Røgfri skole/arbejdstid dækker over, at der ikke må ryges i et angivet tidsrum, mens røgfri matrikler dækker over, at der ikke må ryges på angivende steder (der er derved mulighed for at forlade matriklen for at ryge).

Nuværende lovgivning: Lov om røgfri miljøer fra 2012. Her fremgår det blandt andet, at det som udgangspunkt ikke er tilladt at ryge på institutionens område på børneinstitutioner, skoler, kostskoler, efterskoler, institutioner med udbud af treårige gymnasiale ungdomsuddannelser, opholdssteder og lignende. Lov om røgfri miljøer er minimumslov, dvs. at det er muligt for kommunen at indfører yderligere tiltag som eksempelvis røgfri skole/arbejdstid.
Ifølge Sundhedsstyrelsens forebyggelse om tobak, så har en femtedel af alle landets kommuner blandt andet besluttet at indføre røgfri arbejdstid for alle medarbejdere i kommunen (2018).

Tema	Indsats	Beskrivelse	Note	SST kategori
Røgfri skoletid	Røgfri skoletid på folkeskoler og 10. klasse	Der kan indføres røgfri skoletid på folkeskoler i kommunen dvs. ingen rygning i skoletiden - hverken på eller uden for skolens område. Det anbefales også, at indførelsen af røgfri skoletid kobles med forebyggende undervisning i udskolingen samt forældresamarbejde. I denne forbindelse er det ligeledes vigtigt med en drøftelse af elevernes mulighed for at forlade skolens område i skoletiden. Inspiration: Der kan må fordel etableres andre frikvartersaktiviteter, så omdrejningspunktet for det sociale fællesskab ikke bliver rygning.		Grundniveau
	Røgfri skoletid på private grundskoler	Kommunen kan samarbejde med private skoler i kommunen om at indføre røgfri skoletid		Udviklingsniveau

	Røgfri skoletid på produktionsskolen	Produktionsskolen i kommunen kan indføre røgfri skoletid, dvs. ingen rygning i skoletiden. Kommunen kan hjælpe med at sikre, at elever og ansatte kan få hjælp til at håndtere en røgfri skoletid og hjælp til rygestop for dem, der ønsker at stoppe. Det kan ligeledes sikres, at der ikke sælges tobaksvarer, e-cigaretter mv. på uddannelsesinstitutionens matrikel.		Grundniveau
	Røgfri skoletid på ungdomsuddannelser	Kommunen kan samarbejde med ungdomsuddannelserne i kommunen, om at indføre røgfri skoletid, samt etableringen af en understøttende tobakspolitik. Politikken bør sikre, at elever og ansatte kan få hjælp til at håndtere en røgfri skoletid og hjælp til rygestop for dem, der ønsker at stoppe. Det anbefales ligeledes, at der ikke sælges tobaksvarer, e-cigaretter mv. på uddannelsesinstitutionens matrikel. Indsatsen kan med fordel ske i samarbejde med andre kommuner, der har unge på samme ungdomsuddannelser.	SOSU-skolen indfører røgfri skoletid fra august 2018. Der er i forbindelse hermed blevet uddannet lokale rygestopinstruktører, som vil være tilstede på skolen.	Udviklingsniveau
Røgfri arbejdstid	Røgfri arbejdstid for kommunale medarbejdere	Kræftens Bekæmpelse og Hjerteforeningen operere med to grader af røgfri arbejdstid: - Fuldstændig røgfri arbejdstid: Ingen rygning i arbejdstiden dvs. i tidsrummet fra medarbejderne møder på arbejde til de går hjem - Røgfri arbejdstid med undtagelser: Det tillades at ryge i fx selvbetalte pauser eller når der flekses ud. Der kan ligeledes differentieres i omfanget: - Røgfri arbejdstid på alle kommunale arbejdspladser - Røgfri arbejdstid på udvalgte arbejdspladser som eksempelvis på plejehjem eller skoler/daginstitutioner/dagpleje	Vigtige pointer ift. mulig implementering: - Drøftes og inddragelse af HMU - Det anbefales, at medarbejderne får tilbud om hjælp til rygestop Vigtigt, at man formulere sig rigtigt – røgfri arbejdstid handler ikke om rygerne, men det	Grundniveau

		Røgfri arbejdstid kan også omfatte leverandører af kommunale ydelser ex. beskæftigelsesindsatser, dag- og familiepleje, håndværkere, konsulenter, gæster mv.	handler om røgen. Det handler kun om arbejdstiden og ikke om fritiden. Hybyhus Plejecenter har netop indført røgfri arbejdstid	
	Røgfri arbejdstid på ikke-kommunale arbejdspladser	Kommunen kan samarbejde med ikke-kommunale arbejdspladser i kommunen for at inspirere til indførelse af røgfri arbejdstid og afskaffelse af rygerum og -kabiner.		Udviklingsniveau
Røgfri matrikler	Røgfri matrikler på kommunale grunde	Kommunen kan indføre røgfri matrikler på steder, der ikke er omfattet af Lov om røgfri miljøer ex. rådhus, jobcentre, plejehjem mv.	I Fredericia er Sundhedshuset allerede en røgfri matrikel.	
	Røgfri miljøer indendørs	Kommunen kan indfører røgfri miljøer (uden rygekabiner og lignende) indenfor i lokaliteter, hvor kommunen har instruktionsbeføjelser, eller hvor kommunen kan stille krav til samarbejdspartnere. Det omfatter både egne kommunale bygninger (ex. rådhus, jobcentre, plejehjem), sportshaller og fritidslokaler, samt leverandører af kommunale ydelser, fx beskæftigelsesindsatser, dag- og familiepleje.		Grundniveau
	Røgfri miljøer udendørs	Kommunen indfører røgfri udendørsarealer på steder, hvor kommunen har instruktionsbeføjelser, fx kommunale legepladser, parker, busstoppesteder, i nærheden af børneinstitutioner, gågader, udendørs træningsfaciliteter (sports- og fodboldbaner, skaterramper, træningsstationer, matriklerne omkring sportshaller) mv.		Udviklingsniveau

	Røgfri miljøer i samarbejde med lokale foreninger og fritidsmiljøer	Kommunen samarbejder med idrætsforeninger, klubber mv., herunder klubber og foreninger, der låner kommunens lokaler, om røgfrie miljøer, hvor fx trænere og andre voksne ikke ryger. Kommunen kan fx informere klubberne om værdien af røgfri rollemodeller og røgfri rammer, og der kan samarbejdes om at indføre røgfri tilskuertribuner.		Udviklingsniveau
Inspiration	Vejen til røgfri miljøer kan gribes meget forskelligt an.	Fremme af røgfri miljøer kan ske på baggrund af en politisk beslutning. I Gladsaxe Kommune har politikerne bl.a. indført røgfri arbejdstid. Ift. håndhævelse af røgfri arbejdstid har Gladsaxe Kommune valgt at tilføje formuleringen: Der må ikke ryges i kommunens uniformer dvs. ansatte i Vej og Park, der ofte arbejder udendørs og væk fra andre mennesker heller ikke må ryge.		
		Fremme af røgfri miljøer kan ske på opfordring. Politikerne kan opfordre de kommunale arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner til at blive røgfri igennem ex. WHO Healthy City-mikropartnerskaberne, breve, konkurrencer/præmier/tilskud til frikvartersaktiviteter/sociale arrangementer eller lignende hvis man indfører røgfrit miljø. I Aarhus Kommune har rådmanden for Sundhed og Omsorg bl.a. skrevet et brev ud til samtlige skolebestyrelser på både folkeskoler og ungdomsuddannelser med en opfordring om at lave røgfri skoler og indføre røgfri skoletid, herunder tilbud om råd og vejledning fra kommunens og rygestopkoordinatorernes side.		

Forebyggelse af rygestart

Denormalisering af rygning er vigtig for at forebygge rygestart blandt børn og unge og forudsætter en flerstrenget indsats, der både inkluderer rammer, tilbud og information. For at opnå den bedste effekt skal de personer, der forestår undervisning og tilbud til unge have særlig forudsætninger herfor.

Der kun er begrænset viden om forebyggelse af brug af røgfri tobak (tyggetobak, snus mv.), vandpibe og e-cigaretter, men for at understøtte fortsat denormalisering af rygning og anden brug af tobak eller nikotinholdige produkter anbefales det af Sundhedsstyrelsen, at røgfri tobak, e-cigaretter og andre produkter med nikotin, behandles på lige fod med rygning i alle indsatser i grundskolen.

Tema	Indsats	Beskrivelse	Note	SST kategori
Information gennem undervisning	Forebyggende undervisning om rygning for grundskolens ældste klassetrin	Kommunen kan sikre, at der gennemføres forebyggende undervisning om tobak og rygning i kommunens skoler i 7.-9. klasse. Hvis undervisningen skal have effekt, skal undervisningen, udover at informere om rygning, også fokusere på at styrke elevernes sociale kompetencer generelt og træne dem til at forstå og modstå social påvirkning. Effekten af undervisningen øges, hvis der samtidig arbejdes med forældreinddragelse og etablering af røgfri ramme/skoletid. Ifølge forebyggelsespakken, så kan den tobaksforebyggende undervisning med fordel have et omfang af mindst fem timer årligt i 7.-9. klasse, hvis den skal have effekt. Den kan integreres i den sundhedsundervisning, der allerede er obligatorisk jf. Folkeskoleloven. Fokus bør være på rygning, men kan udvides til at inkludere temaerne e-cigaretter, røgfri tobak (snus og tyggetobak) og vandpibe. Eksempel på undervisningsmaterialer: Kræftens Bekæmpelse: www.op-i-roeg.dk Lungeforeningen www.livilungerne.dk	Eleverne modtager information/ undervisning i 7.klasse. Derudover er rygning et sundhedstema, som tages op i starten af 10. klasse. Det kan være, at der gøres mere lokalt.	Grundniveau

		Kræftens Bekæmpelse tilbyder også tobaksforebyggelsesprogrammet X:IT. Indsatsen inkludere både undervisning, forældre inddragelse (røgfri kontrakter), og røgfri miljøer. Kirstinebjergskolen, Afd. Havepladsvej arbejder allerede med X:IT. (www.xit-web.dk) Kræftens Bekæmpelses unge sundhedsformidlere kan bl.a. også tænkes ind i undervisning/udbredelse af tobaksforebyggelse i folkeskolen.		
	Udbredelse af kampagnemateriale	Sundhedsstyrelsen og Kræftens Bekæmpelse kører løbende kampagner, som skal forebygge rygestart blandt unge. Skolerne kan bruge de udleverede materialer herfra til både undervisningen, men også for at skabe opmærksomhed om tobak. Sundhedsstyrelsen kampagne: But Why Smoke (2017-2020) (www.butwhysmoke.dk). Målgruppen er både de unge og forældre. De sociale medier spiller en vigtig rolle i at ramme de unge.	Der er ikke taget en central beslutning om at udbrede "But Why Smoke" kampagnen, men det vides ikke, om der er dette lokalt. Kommunen har modtaget en oversigt over kampagne-materiale og er blevet inviteret med til at deltage.	
Information gennem folkeskolen som arena	Forældremøder og inddragelse af forældre	Forældre til elever i 6.-10. klasse kan inddrages ved forældremøde én gang årligt med henblik på at skabe dialog om tobak og lave forældreaftaler i klasserne. Møderne kan fx omhandle: Håndtering af fester, tegn på rygning, dialog om rygning, og hvordan man som forældre håndterer rygning. E-cigaretter og røgfri tobak (snus og tyggetobak) sidestilles med rygning i dialogen med forældrene. Der findes ligeledes websites målrettet forældre med teenagere (www.snakomtobak.dk) (www.butwhysmoke.dk)		Grundniveau

	Udskolingssamtale om tobak og henvisning til rygestoptilbud	Den kommunale sundhedstjeneste kan inkludere systematisk rygning i udskolingssamtalen i folkeskolens afgangsklasser. Alle elever, der ryger, modtager et tilbud om hjælp til rygestop.	Eleverne bliver spurgt ind til rygning i udskolingssamtalerne og får viden herom. Der henvises ikke til et fysisk rygestoptilbud, da det vil kræve et rygestoptilbud til unge.	Grundniveau
Andet	Information til detailhandlen	Kommunen kan informere detailhandelen (evt. via den lokale handelsstandsforening) om relevant lovgivning vedr. salg og præsentation af tobaksvarer. Det gælder især information om forbuddet mod at sælge tobaksvarer til unge under 18 år, pligten til at spørge om ID, forbud mod salg af snus, forbud mod salg af tobaksvarer uden danske sundhedsadvarsler og forbud mod at udstille tobaksvarer på disk eller reklamere ved skiltning.		Udviklingsniveau

Konklusion

Ifølge Sundhedsstyrelsen forebyggelsespakke om tobak (2018), så opnås den bedste effekt, hvis man iværksætter alle anbefalingerne fra alle tre elementer. Er man nødt til at prioritere, så mener de, at de centrale anbefalinger, som kommunerne bør have ekstra fokus på, er:

- Røgfri miljøer – særligt hvor børn og unge færdes (ex. røgfri skoletid)
- Røgfri arbejdstid
- Fleksible rygestoptilbud af høj kvalitet
- Etablering af systematisk henvisningssamarbejde til rygestoptilbud med kommunale forvaltninger, almen praksis og sygehus.

Flere kommuner rundt om i landet har allerede haft erfaring med flere af disse tobaksforebyggende tiltag, og der vil derfor være muligt at drage inspiration herfra til implementeringen.

Bilag 1

Bilag 1 afbilleder henvisningsstrukturen for ”Kvit det skidt” i de første 9 måneder af 2017. Dette giver et indblik i vores nuværende samarbejde om henvisning både internt og eksternt. Det er vigtigt at tydeliggøre, at denne oversigt kun dækker over tilbuddet ”Kvit det skidt”, og ikke vores rygestoptilbud på GenoptræningsCenteret. Kategorien socialrådgiver dækker både over personer fra Jobcenteret og fra Alkohol- og Misbrugscenteret.

Henvisninger ”Kvit det skidt” 2017	
Borger selv	72
Opfordret af:	
Den praktiserende læge	*20*
Socialrådgiver	*7*
Stop Linien	*4*
Sygehus	*1*
Ingen	*38*
Genoptræningscenteret	1
Hjemmeplejen	1
Den praktiserende læge	8
Socialrådgiver	12
Stop Linien	6
Sygehus Lillebælt	5
Total	**105**